

საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 46

28 დეკემბერი 2012 წ.

1. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი (მანგანუმის მადნის გამდიდრება) საწარმო.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილი“. ქ. ჭიათურა. საჩხერის გზატკ. №20.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ქ. ჭიათურა. საჩხერის გზატკეცილი.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 17.12.2012 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „სამნი“, გ. ტაბიძის №28.

II ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილი“-ს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია „სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი (მანგანუმის მადნის გამდიდრება) საწარმოს“ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილი“-ს სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი (მანგანუმის მადნის გამდიდრება) საწარმო განთავსებულია ქ. ჭიათურაში, ჯრუჭულას ხეობაში, საჩხერის გზატკეცილზე მდ. ჯრუჭულას მარჯვენა სანაპიროზე. აღნიშნული ზონა წარმოადგენს საწარმოო ზონას. უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს საწარმოდან 300 მეტრში. საწარმო საათში 20 ტონა პროდუქციას აწარმოებს, წელიწადში - 40 000 ტონას.

გზშ-ს ანგარიშში არ არის განხილული პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტები, რადგან საწარმო ფუნქციონირებს და გააჩნია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, რომელიც 2003 წელს გაიცა შპს „ავტომექვათება 98“-ზე 10 წლის ვადით. მანგანუმის გამამდიდრებელი საწარმო განთავსებულია შპს „იბერია მაინინგი“-ს კუთვნილ ტერიტორიაზე, რომელიც ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილს“ იჯარით აქვს აღებული და საწარმო საქმიანობას განახორციელებს ამავე ტერიტორიაზე, იგივე ტექნოლოგიით.

ანგარიშში წარმოდგენილია საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი მავნე ნივთიერებების ემისიების დასაშვები საპროექტო ნორმატივები, საწარმოო ობიექტის განლაგების ეკოლოგიური მდგომარეობის ანალიზი, კლიმატურ-მეტეოროლოგიური, ჰიდროლოგიური და გეოლოგიური პირობები. აუდიტის ჩატარების დროს, საწარმოს განთავსების მიმდებარე ტერიტორიაზე მცენარეთა დაცული სახეობები არ გამოვლენილა.

საქართველოს სეისმური დარაიონების სქემის მიხედვით, საკვლევი უბანი შედის 8 ბალიან სეისმურ ზონაში. რაც შეეხება რადიაციულ ფონს, იგი ნორმის ფარგლებშია და შეადგენს 8-15 მიკრორენტგენს საათში.

საწარმო იმუშავებს წელიწადში 250 დღეს 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმით და კვირაში 5 სამუშაო დღით. დასაქმებული იქნება 15 ადამიანი.

საწარმოს ტექნოლოგიური ხაზი განთავსებულია ღია ცის ქვეშ. საწარმოში მანგანუმის დაჟანგული და მცირედ დაჟანგული მადნის გამდიდრება წარმოებს სველი გრავიმეტრიული მეთოდით, შემდეგი ტექნოლოგიური ციკლით:

- საწარმოში მადანი შემოდის ავტოთვითმცლელების საშუალებით და თავსდება მადნის მიმღებ ბუნკერში;
- ბუნკერიდან მადანი, ფიფრფიტისანი მკვებავის საშუალებით მიეწოდება ლენტურ ტრანსპორტიორს;
- ტრანსპორტიორიდან მადანი ავტომატურად იყრება 10-12 ტ/სთ წარმადობის ვიბრაციულ ცხავეზე, სადაც ხდება 0-8 მმ-იანი ზომის ნაწილაკების გაცრა;
- ცხავეზე დარჩენილი, 0-8 მმ-ზე მეტი ზომის მადანი, გადადის IIIIII 400X250 ტიპის ყბებიან სამსხვრეველაში, რომლის წარმადობაა 9 ტ/სთ;

- სამსხვრეველიდან დაქუცმაცებული მადანი ჯამებიანი ელევატორის საშუალებით, გაცრის მიზნით ისევ უბრუნდება ვიბრაციულ ცხავს და ეს პროცესი გრძელდება განუწყვეტლივ;
- გაცრილ მადანს ემატება წყალი და თავსდება კლასიფიკატორში, სადაც ხდება მადნის გარეცხვა;
- კლასიფიკატორიდან გარეცხილი მადანი გადადის 10-12 ტ/სთ წარმადობის ორკამერიან სალექარ მანქანაში, სადაც იგი იყოფა ორ ფრაქციად, კონცენტრატად (პროდუქცია) და კუდად (შუალედური პროდუქტი);
- თითოეული ფრაქცია ლენტური ტრანსპორტიორების საშუალებით თავსდება ბაქანზე, ხოლო ბაქანის შევსების შემდეგ მათი გადატანა ხდება პროდუქციისა და კუდების სასაწყობე მეურნეობებში.

რაც შეეხება შუალედურ პროდუქტს, კუდებს, საწარმოში ხდება მათი გადამუშავებაც (გამდიდრება), რის შედეგადაც კუდების რაოდენობა დაახლოებით 10%-ით მცირდება. საწარმოში, წელიწადში დაახლოებით 18 000 ტონა კუდის ნარჩენის წარმოქმნაა მოსალოდნელი. აღნიშნული ნარჩენის დროებით განთავსება იგეგმება საწარმოს ტერიტორიაზე.

ტექნოლოგიურ პროცესში პროდუქციასა და კუდებთან ერთად ადგილი აქვს შლამებით დაბინძურებული ჩამდინარე წყლების წარმოქმნას. ჩამდინარე წყლების შესაგროვებლად, საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილია ორ სექციანი ჰორიზონტალური სალექარი. სალექარის პირველი სექცია მოწყობილია ტექნოლოგიური ხაზის მართობულად, მისი სიგრძე შეადგენს 30 მ-ს, სიგანე - 4 მეტრს, ხოლო სიღრმე - 3,5 მეტრს. სალექარის მეორე სექცია განთავსებულია სალექარის პირველი სექციის მართობულად, მისი სიგრძე 20 მ-ია, სიგანე - 4 მ, ხოლო სიღრმე - 3,5 მ, აქედან შლამების დალექვისათვის გათვალისწინებულია 1,5 მ. სალექარის მუშა მოცულობა 400 მ³-ია, დალექვის დრო დაახლოებით 6 საათია.

დალექვის შემდეგ წარმოქმნილი, გაწმენდილი საწარმოო ჩამდინარე წყლები დაბინძურებულია შეწონილი ნაწილაკებით (შლამები) და მანგანუმის იონებით. საწარმოო ჩამდინარე წლის ჩაშვება გაწმენდის შემდეგ მოხდება მდ. ჯრუჭულაში. მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად შემუშავებული და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან არის შეთანხმებული „ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმატივების პროექტი“. აღნიშნული პროექტის თანახმად, საწარმოო ჩამდინარე წყლებში, კვარტალში ერთხელ განხორციელდება კონტროლი შეწონილ ნაწილაკებსა და მანგანუმის იონის კონცენტრაციაზე.

სალექარში წარმოქმნილი შლამები წარმოადგენს ასევე საწარმოო ნარჩენს და მათი მოსალოდნელი რაოდენობა წელიწადში დაახლოებით 12000 ტონას შეადგენს. შლამები თავდაპირველად, გაუწყლოების მიზნით განთავსდება სალექარის მობეტონებულ კიდეებზე, ხოლო შემდეგ მისი გადატანა მოხდება შლამების ბაქანზე.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად, საწარმოში წარმოქმნილი კუდები და შლამები შემდეგი ქიმიური შედგენილობისაა: SiO₂, CaO, MgO, Al₂O₃, Fe₂O₃, MnO₂, რის გამოც მათი გამოყენება შესაძლებელია კარიერების შემავსებლად ან სამშენებლო მასალის დასამზადებლად.

ვინაიდან საწარმოში მანგანუმის მადნის გამდიდრება წარმოებს სველი გრავიტაციული მეთოდით, მისი დამსხვრევა, გაცრა და დასაშვები წარმოებს სველი წესით. საწარმოს და მისი მიმდებარე ტერიტორიის მტვრით დაბინძურება მინიმალურია.

ობიექტის ექსპლუატაციისას ატმოსფეროში და წყლის ზედაპირზე არაორგანული მტვერი და მანგანუმის ორჟანგი მტვერის სახით გაბნევის

ანგარიშის თანახმად, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული არცერთი ზემოაღნიშნული მავნე ნივთიერების კონცენტრაცია ობიექტიდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან მიმართებაში ("300 მ) არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ მის დასაშვებ მნიშვნელობას, ამიტომ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება, როგორც ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევები.

მოქმედი ჰაერდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, შემუშავებული და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან არის შეთანხმებული „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი“ და „ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში“.

საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად წარმოქმნილ მავნე ნივთიერებებს არ ექნებათ უარყოფითი გავლენა საწარმოს განლაგების ზონის ნიადაგურ საფარზე და გრუნტის წყლებზე, რადგან საწარმოს ტერიტორია მთლიანად მობეტონებულია და შედობილია რკინა-ბეტონის ღობით. მდ. ჯრუჭულას მხარეს მოწყობილია ასევე ბეტონის ჯებირი და ღობე, რომელიც უზრუნველყოფს მდინარის დაცვას. რაც შეეხება ხმაურს, ხმაურის დონე დასახლებულ პუნქტთან არ გადააჭარბებს ნორმით დადგენილ მნიშვნელობას.

საწარმოში წყალი გამოიყენება როგორც სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის, ასევე საწარმოს ტექნოლოგიურ პროცესში. საწარმოო მიზნებისათვის წყლის აღება მოხდება მდ. ჯრუჭულადან.

სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის საწარმოს წყალმომარაგება განხორციელდება ქ. ჭიათურის წყალსადენიდან ხელშეკრულების საფუძველზე. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წლების ჩაშვება მოხდება ქ. ჭიათურის საკანალიზაციო ქსელში, ასევე ხელშეკრულების საფუძველზე.

საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად საწარმოო ნარჩენებთან ერთად ადგილი ექნება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნასაც, რომლებიც შეგროვდება საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულ კონტეინერებში და მათი გატანა მოხდება პერიოდულად მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე, ქალაქის კომუნალური დასუფთავების სამსახურის მიერ, ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმოში ასევე მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული სხვადასხვა მასალების წარმოქმნა. მათი შეგროვება მოხდება ჰერმეტიკულ კონტეინერებში და განთავსდება დახურულ შენობაში. საწარმოში ტოქსიკური ნარჩენების წარმოქმნა არ არის მოსალოდნელი.

გზმ-ს ანგარიშში განხილულია ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები, ასევე შესაძლო ავარიული სიტუაციები და თან ახლავს მათზე რეაგირების გეგმა, საწარმოში, ავარიული სიტუაციების და გარემოს დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით, მუშაობის დაწყების წინ მოხდება ტექნოლოგიური დანადგარების გამართულობის შემოწმება და სისტემატიურად განხორციელდება გამწმენდი ნაგებობის მეთვალყურეობა.

გზმ-ს ანგარიშს თან ახლავს გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, სადაც განხილულია თვითმონიტორინგის საკითხები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილი“ ვალდებულია უზრუნველყოს:

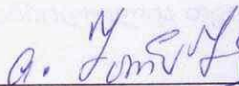
1. საქმიანობის განხორციელება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით წარმოდგენილი სქემის შესაბამისად;
2. „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და, შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
3. ზედაპირული წყლის ობიექტში „ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმატივების პროექტით“ წარმოდგენილი ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების დაცვა;
4. ნარჩენების მართვა, გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი „ნარჩენების მართვის გეგმის“ შესაბამისად;
5. საწარმოს ექსლუატაციის პროცესში, ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ნარჩენების დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომ გაუვნებელობის ან უსაფრთხოდ განთავსების მიზნით შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციაზე გადაცემა;
6. თვითმონიტორინგის წარმოება, გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი სქემის შესაბამისად.

IV. დასკვნა

ინდ. მეწარმე „ვახტანგ მასხარაშვილი“-ს მიერ, ნებართვის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი, „სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი (მანგანუმის მადნის გამდიდრება) საწარმოს“ საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების
დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის
შემსრულებელი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

